

oportunitat per establir un sistema de relacions internacionals àgils i eficients, defugint els aspectes caducs i desfasats de la diplomàcia tradicional i, aprofitant les xarxes europees, buscar un model eficaç i eficient". En aquest sentit, Catalunya pot posar-se d'acord amb la Unió Europea i "integrar-se en les seues compartides i, fins i tot, fer-se càrrec d'algunes".

■ ACORDS AMB ESPANYA

La independització de Catalunya implica la restitució de la sobirania de Catalunya i una negociació amb Espanya per tal de normalitzar relacions, repartir béns i garantir un bon veïnatge. L'informe *Estatuir Catalunya* divideix aquests acords en els que impliquen una restitució de la sobirania i els que afecten béns comuns.

En el primer cas s'inclouen des del mateix acord de secessió fins al traspàs de funcionaris: "Tant si l'acord és compartit com si és una proclamació unilateral, Catalunya i Espanya han d'establir els termes i el procés de partició. En primer lloc, Espanya ha d'acceptar la sobirania catalana (per poder negociar). (...) En el procés constituent també caldrà aclarir el traspàs dels funcionaris que depenen de l'Administració espanyola a la catalana, tot i que pot ser un procés de baixes i altes personals voluntàries (com es va fer en la incorporació d'agents policials de cossos espanyols en el cos de la Policia de Catalunya)".

També s'hauran d'establir relacions bilaterals amb Espanya, ja que tots dos estats "han de subscriure acords dels quals són parts interessades i que han d'incloure el de circulació de persones i mercaderies, especialment si Catalunya i/o Espanya no forma part de l'espai Schengen" i "acords per a la circulació de trens, avions i vaixells entre espais propis".

La repartició de béns comuns (actius i passius) dels dos nous estats és més complexa. L'informe considera "desitjable" que "a càrrec d'un equip d'experts en diversos àmbits, es faci, com a mínim, un inventari d'aquests béns, que inclouen des del fons de la Seguretat Social fins a la xarxa ferroviària i el seu material mòbil, per posar dos exemples. Aquesta relació ha de considerar els béns tangibles i intangibles que corresponen a Catalunya incloent-hi els béns físics, econòmics, financers i simbòlics".

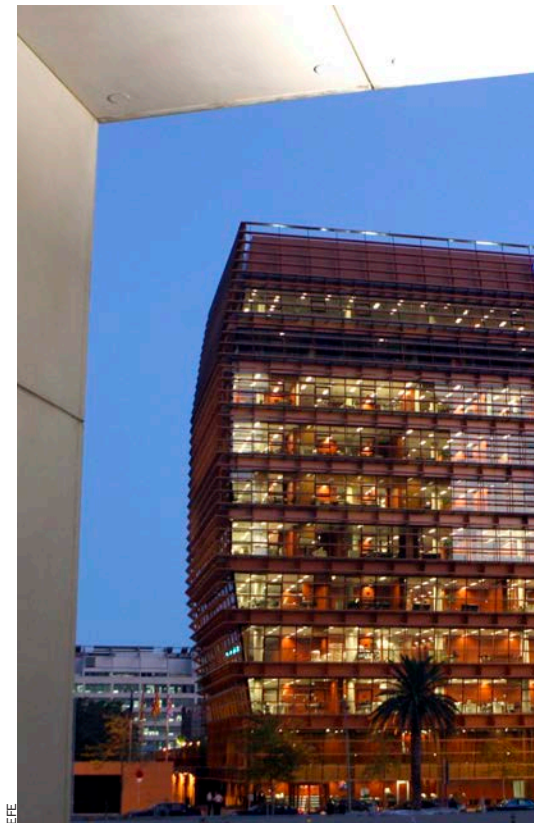
L'inventari ha d'incloure "els béns materials que Espanya administra actualment a Catalunya", com ara infraestructures –carreteres, ports i aeroports, immobles, etc.–; "els béns econòmics i financers, que inclouen els actius (fons de la Seguretat Social, fons de compensació, etc.) i els passius (deutes de Catalunya que corresponen a Catalunya)" i "els béns intangibles, és a dir, aquells valors no materials que generen riquesa o valor". L'informe concreta més i especifica "contractes de les administracions amb els proveïdors de serveis, serveis que prestarà Catalunya a Espanya, com l'ús dels hospitals catalans per ciutadans d'altres comunitats, base de dades de contribuents, etc.".

Aquest capítol no aprofundeix més en els aspectes més complexos d'aquest repartiment, com el deute de l'estat o el Fons de Reserva de la Seguretat Social, tot i que ho fa, més endavant, quan analitza la política d'urgència per a garantir els ingressos en l'estat nou: "Si la part proporcional del Fons de Reserva de la Seguretat Social es perdés, caldria que aquesta pèrdua fos reconeguda i compensés possibles reclamacions d'Espanya, com ara l'aportació catalana al deute públic espanyol pendent en el moment de l'accés a la sobirania".

■ ORDENAMENT JURÍDIC TRANSITORI

El poder judicial no es pot quedar als llimbs durant la transició cap a un nou estat. L'informe preveu que "la implementació d'un nou Estat requereix unes garanties jurídiques que permetin el funcionament ordinari complet del sistema jurídic". Per això, el Parlament de Catalunya "ha de promulgar una llei transitòria que garanteixi el funcionament normal de l'Estat de dret, la compleció del sistema jurídic i la resolució de qualsevol situació administrativa o judicial". Aquesta norma ha d'incloure "els mecanismes per a la presa de decisions i els òrgans responsables en aquells casos no previstos".

L'informe de Cardús, Folch i Rovira diu que aquesta norma que ha de garantir l'estat de dret ha de regular diversos punts clau: d'una banda, "les fonts del dret, atribuint el valor que correspongui a la legislació preexistent, al costum i

La Comissió del Mercat de les Telecomunicacions

als principis generals del dret"; d'altra, els tractats ratificats per Espanya i el valor que s'atorga a "la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans"; una clàusula oberta a les fonts de dret externes, com els tractats internacionals, "i, molt especialment, l'acceptació automàtica i immediata dels reglaments de la Unió Europea", un punt cabdal si es vol defensar la continuïtat a la UE.

El Tribunal Suprem espanyol ja no hi serà. Per tant, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya s'hauria de situar "al cim del sistema judicial català" amb les competències de Tribunal Suprem i els recursos adients. A més, caldrà regular "el funcionament de les institucions judicials catalanes en la primera fase de l'accés a la sobirania" perquè garanteixi "la doble instància judicial", "la cooperació judicial internacional" i el govern de la justícia, la qual cosa implica un Consell General del Poder Judicial, mesures transitòries per a substituir jutges si hi ha vacants i una Fiscalia General Catalana.

Tot això haurien de ser les bases del sistema jurídic propi "que s'ha de completar un cop aprovada la Constitució catalana".

cions, a Barcelona. Un nou estat s'ha de dotar d'institucions com aquesta, a més d'ens gestors dels aeroports i ports.

■ MODEL D'ESTAT

El nou estat independent haurà de redactar una Constitució i definir des del model d'estat –república, monarquia– fins al seu nom oficial –República Catalana–, encara que el nom comú que es faci servir sigui el de Catalunya. L'informe considera que la república és la forma d'Estat que té “un acord implícit majoritari”. Tot i això, s'haurà de concretar molt més: “no només cal explicitar que Catalunya serà una república, sinó també del tipus de república que es vol implementar, és a dir, una república en què preponderi el poder del president (com pot ser el cas de França o els Estats Units d'Amèrica) o una república en què es reforci el primer ministre (com el cas alemany o l'italià)”.

Una altra decisió cabdal del futur estat és l'estatus que el castellà i/o d'altres llengües han de tenir en la Catalunya independent. Els autors de l'informe opinen que “l'explicitació dels drets i deures dels castellanoparlants esdevindrà una qüestió troncal per poder obtenir un suport social majoritari que, d'altra manera, pot convertir-se en un embolic de grans dimensions que poden esper-

nar els antagonistes de la independència –especialment alguns mitjans de comunicació contraris a l'establiment del nou Estat– i crispar molt el debat públic”.

Lògicament, l'informe defensa que el català és la llengua pròpia i que “és la llengua de referència a Catalunya per als ciutadans i la llengua de l'ensenyament”, per tant “es mantindrà com un element principal de la catalanitat i haurà d'assumir un valor simbòlic suplementari al simple caràcter comunicatiu”. Però insisteix que “la legislació catalana ha d'enfortir la diversitat lingüística i ha de recollir la rellevància que té l'espanyol a Catalunya”.

En aquest capítol s'ha encabint també “la resolució dels contractes que no depenen de la Generalitat de Catalunya, que inclouen des de les infraestructures (aeroports, autopistes, etc.) fins a serveis molt diversos que depenen d'Espanya”. Els autors consideren també que un posicionament clar sobre aquests contractes aplanaria el camí: “alguns prestadors de serveis voldran saber com es resoldran els contractes i la concreció d'aquest particular evitarà una oposició per desconeixement”.

■ ADMINISTRACIÓ D'ESTAT

L'informe preveu que “l'Administració catalana assumirà les funcions del personal de l'Administració perifèrica d'Espanya, la qual cosa tindrà un impacte organitzatiu i econòmic rellevant”. Els autors proposen que s'aprofiti aquesta situació per a crear una administració més eficient i dinàmica que l'actual.

L'estructura d'un estat no és la d'una comunitat autònoma i això implicarà modificar l'actual disseny departamental de la Generalitat, “especialment en l'àmbit d'Afers Estrangers, Defensa, Finances Públiques i Seguretat Social”. El nou estat ha de crear –de bell nou, en molts casos– un Banc de Catalunya, un ens supervisor del Mercat de Valors, un ens supervisor del Mercat de Telecomunicacions, una Autoritat Catalana de Defensa de la Competència, un Administrador d'Infraestructures Ferroviàries, els ens gestors dels ports i aeroports, una Agència del Medicament i una Agència de Seguretat Alimentària i Nutrició.

L'informe no aposta per un model territorial concret ni especifica si les diputacions haurien de passar a vegueries.

Només descriu el model actual i apunta que l'actual regulació, fins i tot la de l'Estatut –de vegueries i comarques– “defineix un model d'Administració local amb un excés de nivells i una estructura municipal molt atomitzada”.

Sí que es proposa una transformació del nivell municipal de l'administració mitjançant una “reordenació del mapa municipal”. Els autors conclouen que “l'agregació voluntària de municipis és una eina que cal incorporar per a la millora dels serveis prestats” i assenyalen que l'agrupació “no ha de comportar la pèrdua dels elements identitaris i simbòlics dels municipis agrupats”.

■ EMPRESSES I SISTEMA FINANCER

El teixit empresarial català genera a hores d'ara un volum de negoci que garanteix la viabilitat econòmica del país. Àmpliament internacionalitzat i amb una productivitat millorada, facilita el funcionament ordinari normalitzat de l'administració mitjançant el pagament d'impostos. Les empreses han d'estar preparades per a obrir nous mercats, diversificar la cartera de clients per a esquivar possibles crisis en el futur i esmorteir un possible boicot comercial als productes catalans a Espanya. En aquest sentit, l'informe determina que “la Generalitat haurà d'arribar a acords comercials amb Espanya i altres estats que normalitzin el nou estatus de Catalunya”. I tenint en compte que el procés de la plena sobirania comportarà previsiblement un boicot, suggereix que “en les converses i els acords bilaterals s'inclouin les mesures per frenar els missatges promotors del boicot, sobretot des de fonts governamentals”. La internacionalització també obre portes a l'economia de la identitat, és a dir, aquells productes que s'identifiquen amb el país i que reforcen mútuament la interacció entre producte i territori. El whisky escocès o els telèfons Nokia en poden ser uns exemples.

Aquestes empreses, però, necessiten tenir accés al finançament en el mercat de capitals, i en aquest sentit és necessari recompondre un sistema financer català que ha quedat tocat de mort. “Catalunya ha de tenir una estratègia i un sistema fiscal que afavoreixin el creixement i la consolidació d'un sistema financer propi amb un horitzó a mitjà i llarg termini,

amb entitats financeres molt fortes i amb potencial internacional, però també ha de tenir entitats de mida mitjana que donin servei dins del país”, conclouen els autors.

■ EL CONTROL DE LES INFRAESTRUCTURES

A Catalunya, les grans infraestructures són, majoritàriament, de titularitat pública i de gestió privada, raó per la qual el govern de Catalunya haurà de decidir com resoldre els contractes sobre infraestructures que canviaran de titularitat (d'Espanya a Catalunya). Els autors remarquen que caldrà un gran esforç per

a la regularització de tots els contractes de gestió d'infraestructures de transport, universitats, centres de recerca, etc., les quals també canviarien de titularitat. “Els seus gestors amb un contracte en vigor voldran saber com quedaria la seva situació abans que es desencadeni el procés. La Generalitat haurà d'assumir la titularitat de totes les infraestructures, crear-ne els organismes gestors i garantir-ne el correcte funcionament. La titularitat catalana de carreteres i xarxa ferroviària haurà de passar d'Espanya o d'Adif a l'estat català, però també el corresponent material rodant de Renfe i altres operadors ferroviaris públics”, rebla l'informe. Més encara: atesa la contribució fiscal catalana en les darreres dècades, una part de la inversió en infraestructures a Espanya s'ha fet amb fons catalans, de manera que caldria reclamar una compensació per la retrocessió. Amb tot, el govern de Catalunya, en alguns àmbits, no disposa de tècnics preparats per a prendre el relleu de la gestió. Per això, en primer lloc, “el Govern de Catalunya ha de tenir identificats experts per gestionar transitòriament les infraestructures, com ara Abertis i Ferrocarrils de la Generalitat”.

Un altre capítol rellevant són les telecomunicacions. Les competències pertanyen al govern espanyol i això significa un fre important a l'aplicació i la regulació en tots els àmbits de la societat. A partir de la declaració de la independència, el correcte funcionament de les telecomunicacions “serà imprescindible per garantir la bona coordinació dels cossos de seguretat i protecció ciutadana”, de manera que Catalunya haurà de “crear els organismes reguladors de les telecomunicacions, regularitzar els contractes amb els operadors privats i incorporar-se a les xarxes internacionals”.

■ GESTIÓ DELS RECURSOS NATURALS

La Catalunya independent esdevindria un altre dels diversos estats europeus amb conques hidrogràfiques internacionalment compartides (la de l'Ebre, que seria compartida amb Espanya, i la de la Garona, compartida amb França). Des de l'any 2000, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) assumeix les competències plenes en la gestió de l'aigua, que

Les quatre columnes de la transició

L'estudi determina quatre accions fonamentals que la Generalitat hauria de prioritzar en el període transitori fins a la independència per garantir el funcionament normal del país:

1. La seguretat jurídica i el correcte funcionament de les institucions públiques, donant continuïtat a la vigència jurídica.
2. Garantia dels ingressos públics: l'Agència Tributària de Catalunya ha de gestionar els ingressos de manera estricta perquè el Govern pugui fer front als pagaments necessaris per al funcionament ordinari de l'Administració.
3. Seguretat de persones i béns: els cossos de seguretat catalans han de garantir l'ordre públic, protegir les institucions i la ciutadania i prendre el control dels centres que no es troben sota la seva competència: aeroports, ports, fronteres, etc.
4. Abastament energètic: la Generalitat haurà de prendre el control i la gestió del subministrament energètic –generació, transport i distribució– per garantir el proveïment.

inclou totes les conques catalanes tret de la de l'Ebre. Actualment, el riu Ebre i els seus afluents depenen de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, amb seu a Saragossa. Aquest marc jurisdiccional, lògic des del punt de vista hidrològic, ha estat exercit en termes de constant tensió política i fins de conflicte, però com indica l'informe, la independència de Catalunya convertiria la conca de l'Ebre en internacional i “modificaria radicalment la geometria de la seva gestió”. En aquest sentit, l'ACA haurà d'assumir les plenes competències i, per a protegir la plena sobirania dels recursos, haurà de fer-se càrrec d'establir un acord internacional per a la gestió i els usos del riu Ebre, en la línia d'altres acords europeus sobre conques compartides.

Paral·lelament, Catalunya haurà de fer front a la manca o escassetat de fonts pròpies de recursos energètics primaris. Aquesta qüestió, de la màxima transcendència, obligarà a una decidida política energètica des del primer moment de la independència, “necessàriament basada en l'eficiència, la contenció i la minimització de la intensitat energètica”. D'inici, el govern hauria de prendre decisions estratègiques quant a les tres centrals nuclears en funcionament a Catalunya, Ascó I i II i Vandellòs II, que representen el 24% de la potència de generació instal·lada, “percentatge segurament excessiu vista la tendència europea al respecte i la mateixa sensibilitat de la societat catalana”. D'altra banda, els autors insisteixen que seran molt importants els acords amb els països fronterers quant a la interconnexió de les xarxes energètiques. L'anàlisi de les fonts energètiques de Catalunya revela una gran dependència de les importacions –el 97%– i la manca de recursos energètics propis per a fer front a la demanda. Tanmateix, “els recursos propis estan infravalorats i escassament utilitzats”, àmbit en el qual es pot aprofundir en el seu ús, especialment a través de les tecnologies més avançades.

A més, Catalunya no disposa en l'actual estat autònom de cap eina jurídica o administrativa per a adaptar l'oferta o la demanda i equilibrar el mercat energètic. En aquest sentit, el govern no pot legislar sobre l'energia i això fa que no pugui fer les polítiques més adequades ni regular el sector, ni administrar-lo,

EL TEMPS

Si el Palau de la Generalitat esdevingués la seu d'un nou estat, s'hauria de decidir quina forma d'estat es tria: una república on el cap de l'executiu sigui el president o el primer ministre?

ja que no té competències sobre la gestió energètica (no pot fixar preus dels carburants o electricitat, ni decidir les infraestructures prioritàries, especialment les interconnexions) i, per tant, no pot prendre les decisions que li serien més favorables. En aquest escenari, “el govern haurà de disposar ràpidament de tècnics preparats per poder legislar i gestionar el sistema energètic així com el desenvolupament dels recursos tecnològics necessaris, creant també els organismes de supervisió i control necessaris dins del marc regulador europeu”, assenyalen els autors.

■ RECERCA I CONEIXEMENT

El nou estat haurà d'avançar cap a un nou model universitari molt més descentralitzat amb una nova governança. Hi haurà menys equips de recerca, però seran més grans, amb més recursos i més forts. Tot plegat per ser la base d'una “xarxa dinàmica i autònoma d'educació, coneixement i recerca d'alta qualitat”. Catalunya haurà d'institucionalitzar la vertebració de la recerca aplicada, creant plataformes compartides i relançant sectors econòmics tradicionals del país, reindustrialitzar-lo en els àmbits on sigui possible i generar nova activitat. En aquest marc, “l'Institut d'Estudis Catalans, la institució acadèmica del país, ha de situar-se com

la referència, donar reconeixement a la creació de coneixement científic i esdevenir una plataforma de projecció internacional de la recerca”, diu l'estudi.

■ UNA SOCIETAT UNIDA

El nou estat també haurà de fer front a “plausibles intents desestabilitzadors en termes de cohesió social, basats en l'espectre de procedència dels seus ciutadans”. Així, caldrà que, tant en el període de transició, com en els primers temps de la independència, el govern s'esmerci a evitar problemes de manca de cohesió. En aquest escenari, “l'escola ha de mantenir la funció cohesionadora amb polítiques adaptades a la realitat catalana, que també s'enforteix a través d'espais públics compartits com la llengua, els mitjans de comunicació i els referents simbòlics”. L'acollida i l'acompanyament de nousvinguts ha de ser “transdisciplinari i ha de donar resposta a aspectes legals o administratius (permisos de residència i de treball), a l'accés als serveis bàsics com l'educació o la salut (aules d'acollida, traductors, etc.) i a aspectes més personals com la possibilitat d'accés a l'habitatge, el reagrupament familiar o la pràctica religiosa”, sentencien els autors.

*Gemma Aguilera
Àlex Milian*